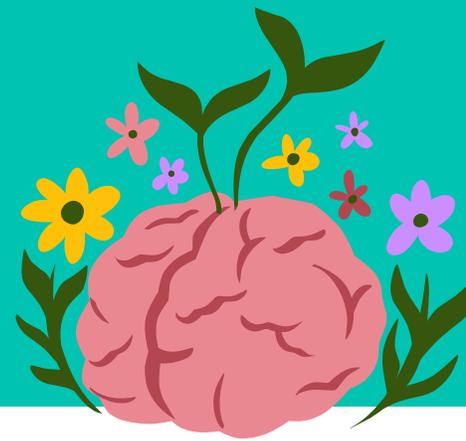

ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ ՄՏԱՎՈՐ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ/ՄՏԱՎՈՐ ԵՒ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ

CREATED BY: MARINE NIPIOSYAN , OTD STUDENT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍՔ, ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԱՐԱԾՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

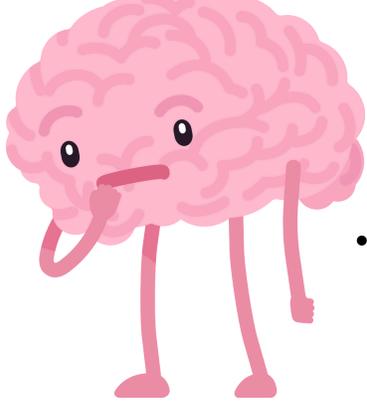
- Մտավոր և զարգացման խանգարումներ ունեցող մեծահասակները բարձր մակարդակով են տառապում հոգեկան առողջության հետ կապված խնդիրներից, ինչպիսիք են անհանգստությունը, դեպրեսիան և մոլուցքային ստիպողական խանգարումը:
- Նրանք ավելի խոցելի են տրավմաների, բռնության և անտեսման նկատմամբ իրենց ողջ կյանքի ընթացքում, որոնք հաճախ չեն հաղորդվում և չեն լուծվում:
- Առողջապահության ոլորտում առկա խոչընդոտները և սխալ ախտորոշումը դժվարացնում են այս բնակչության համար համապատասխան ծառայություններից օգտվելը: Տրավմաների պատմությունը, վշտի և կորստի հետ կապված տարբերությունները և համակարգային անհավասարությունները ավելի են բարդացնում հոգեկան առողջության աջակցության կարիքները:

ՀԱՃԱԽԱԿԻ ՈՒՂԵԿՑՈՂ ՎԻՃԱԿՆԵՐ

- Մտավոր և զարգացման խանգարումներ ունեցող մարդիկ հաճախ ունենում են «անտեսանելի» ուղեկցող հիվանդություններ, այդ թվում՝ անհանգստություն, դեպրեսիա, ուշադրության դեֆիցիտի և հիպերակտիվության խանգարում, կաշուն-հարվածային խանգարում, տիկային խանգարումներ և սննդային խանգարումներ:
- Մասնավորապես, աուտիզմի սպեկտրի խանգարումը ցույց է տալիս անհանգստության և դեպրեսիայի բարձր մակարդակ, որը հաճախ կապված է զգայական զգայունության և սոցիալական հարաբերություններում դժվարությունների հետ:

ԾԵՐԱՑՄԱՆ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

- Մտավոր և զարգացման խանգարումներ ունեցող տարեց անհատները հաճախ ունենում են վաղաժամ կամ ոչ տիպիկ ծերացում, ինչը ազդում է ինչպես ֆիզիկական, այնպես էլ մտավոր առողջության վրա:
- Տարածված բժշկական վիճակներից են ատամնաբուժական պաթոլոգիաները, ճարպակալումը, զգայական խանգարումները, օստեոպորոզը և քրոնիկ ցավը: Այս ֆիզիկական մարտահրավերները կարող են նպաստել կամ սրել դեպրեսիան, անհանգստությունը և սոցիալական մեկուսացումը:
- Անհատական և հաշմանդամություն ունեցող անձանց անկախության անկումը նույնպես ազդում է հոգեկան առողջության վրա, քանի որ անհատները կորցնում են իրենց բարեկեցությանը նպաստող առօրյան և ինքնուրույնությունը:

Նշանների և ախտանիշների ճանաչում

- Հոգեկան առողջության խանգարումներ ունեցող անձանց մոտ հոգեկան առողջության խնդիրների նշանները կարող են ներառել տխրության, վախի կամ անհույսության բանավոր արտահայտություններ, ինչպես նաև վարքային փոփոխություններ, ինչպիսիք են մեկուսացումը, ագրեսիան կամ անհնազանդությունը: Այլ նշիչներ կարող են լինել քնի, խնամքի, էներգիայի մակարդակի կամ ախորժակի փոփոխությունները:
- Որոշ անհատներ ցուցաբերում են վարքային նշաններ, ինչպիսիք են քայլքի արագությունը, ձեռքի թափահարումը կամ ինքնազրույցը, որոնք կարող են արտացոլել հաղթահարման ռազմավարություններ կամ տառապանք: Բուժաշխատողները պետք է ուշադիր լինեն ախտանիշների ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին դրսևորումների նկատմամբ, հատկապես, երբ անհատները չեն կարողանում հստակ բանավոր արտահայտել իրենց զգացմունքները:

ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽՔԱՆԵԼՈՒ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Բարեկեցության խթանումը ենթադրում է այնպիսի հիմնական պայմանների օպտիմալացում, ինչպիսիք են քունը, սնունդը, ֆիզիկական ակտիվությունը և սոցիալական կապը:
- Միջամտությունները կարող են ներառել կանխատեսելի ռեժիմներ, տեսողական աջակցություն և տեխնոլոգիաների օգտագործում հաղորդակցության և հուզական կարգավորման համար:
- Բժշկական օգնություն ցուցաբերողները պետք է խրախուսեն հանգստացնող ռազմավարությունները, ստեղծագործական ելքերը և իմաստալից գործունեության հնարավորությունները: Բազմամասնագիտական թիմերի միջև համագործակցությունը կարևոր է, քանի որ արդյունավետ խնամքի համար անհրաժեշտ են անհատականացված և անհատակենտրոն մոտեցումներ:

ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ ԵՎ ԱԶԱՅՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Աուտիզմի հետազոտությունների ինստիտուտ
- Դաունի համախտանիշի ազգային ընկերություն
- Հոգեկան հիվանդությունների ազգային դաշինք (NAMI):
- Աջակցության խմբերը, խորհրդատվությունը և խնամակալների համար նախատեսված հարմարեցված ռեսուրսները հետազայում ամրապնդում են հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց ընտանիքների համար նախատեսված ցանցերը:
- Այս ծառայություններին հասանելիությունը պահանջում է ինչպես մասնագետների, այնպես էլ խնամակալների պաշտպանություն և իրազեկվածություն:

REFERENCES

Marsack-Topolewski, C. (2025, April 22). Mental Health In Aging Individuals with Intellectual and Developmental Disabilities: Insights and Strategies. Occupationaltherapy.com